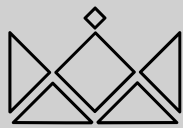

DUTCH GOTHENBURG – NEDERLANDS GOTENBURG

Leer meer over de Nederlandse geschiedenis van Gotenburg! Toen de stad werd gesticht, waren kooplieden, boeren en ingenieurs uit Nederland belangrijke spelers. De Nederlanders bezaten de nodige vaardigheden, kapitaal en toegang tot markten, terwijl Zweden zijn banden met West-Europa en de wereldeconomie wilde versterken.

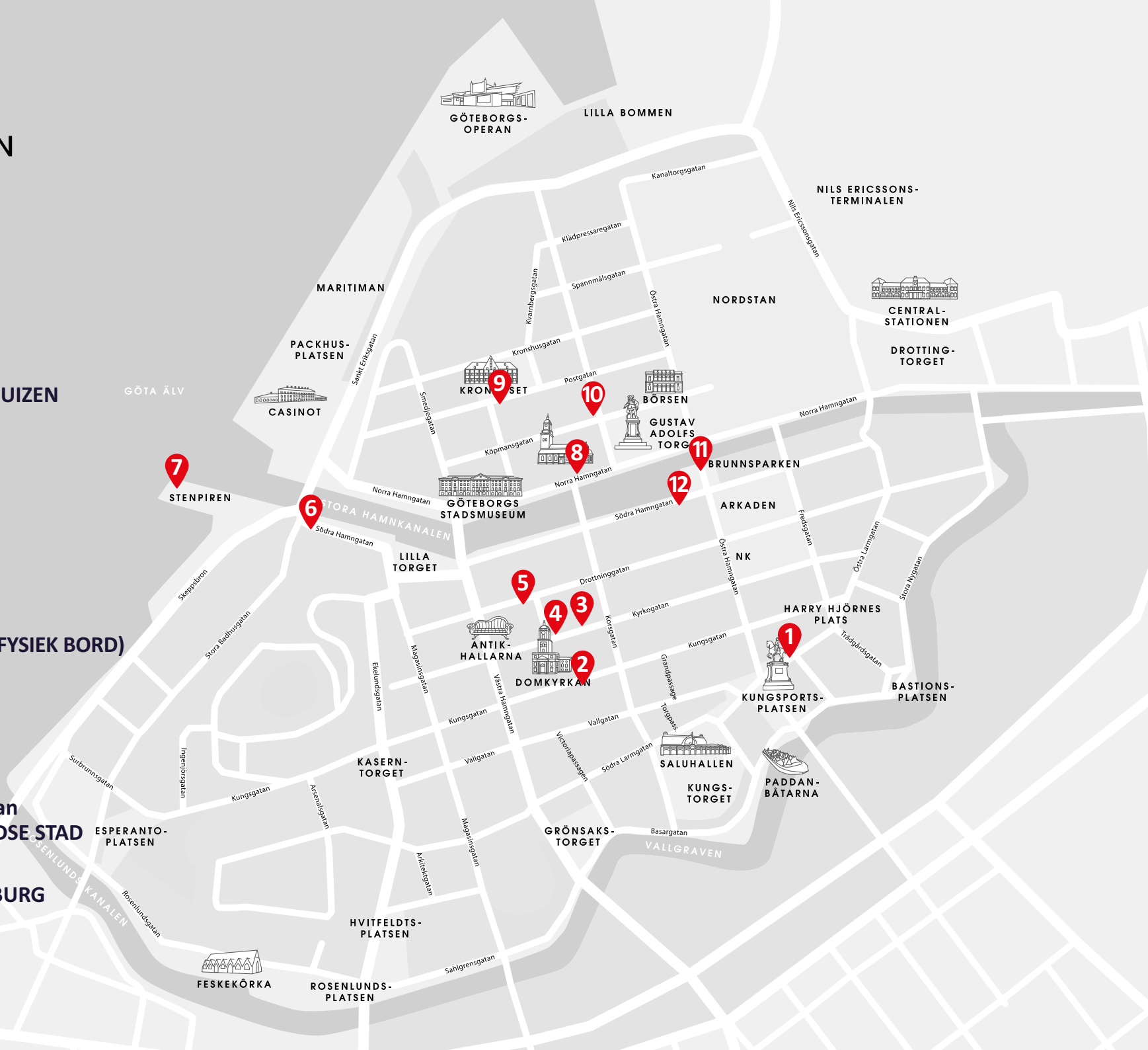
In het stadscentrum vind je een dozijn borden die deze interessante geschiedenis benadrukken. Als je naar beneden scrolt, vind je een klikbare kaart van Gotenburg in het volgende paneel. Klik op een locatie en het bord zal verschijnen samen met aanvullende informatie.

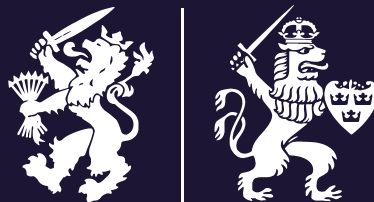

INNERSTADEN

GÖTEBORG

- 1 Kungsportsplatsen
TWEЕ GOTENBURGS
- 2 Kungsgatan 31-33
KONINGSSTRAAT
- 3 Kyrkogatan 30
SMALLE PERCELEN EN HUIZEN
- 4 Kyrkogatan 26
HOUT EN VUUR
- 5 Drottninggatan 13
HOLLANDSE STRAAT
- 6 Södra Hamngatan 1
GOUVENEURS HUIS
- 7 Stenpiren
NIEUW-ZWEDEN (GEEN FYSIEK BORD)
- 8 Norra Hamngatan 16
DE DUITSE KERK
- 9 Postgatan 17
HARINGSTRAAT
- 10 Köpmansgatan/Torggatan
EEN MOOIE NEDERLANDSE STAD
- 11 Lejonbron
DE HAVEN VAN GOTENBURG
- 12 Södra Hamngatan 31
ST. JANSSTRAAT

TWEE GOTENBURGS

Het standbeeld van Koning Karel IX te paard werd onthuld in 1904. Driehonderd jaar eerder wilde dezelfde koning kooplieden uit Nederland aantrekken. De Nederlanders hadden toegang tot kapitaal, kennis en een wereldwijd handelsnetwerk, met het potentieel om de export van koper, hout en andere Zweedse grondstoffen te bevorderen.

Een nieuwe stad, Gotenburg, werd gesticht. Buitenlandse kooplieden die zich vestigden, konden tolvrij handelen in de Oostzee. Binnenlandse transporten vanuit de Baltische Zee naar Gotenburg waren wettelijk vrijgesteld van Deense heffingen in de Sont. Het is dan ook niet verrassend dat de Denen de nieuwe Zweedse stad beschouwden als een maas in de wet voor de export.

In 1611 brandden Deense troepen Göteborg tot de grond toe af. Ze bezetten ook het omringende land en eisten een enorme som geld voor de teruggave ervan. Om het enorme bedrag bijeen te brengen, richtte Zweden zich tot geldschietters in Nederland.

De afkoopsom werd uiteindelijk betaald in 1619. Koning Gustaaf II Adolf, zoon van Karel IX, koos voor een veiligere locatie verder stroomopwaarts en stichtte het hedendaagse Göteborg. Net als zijn vader wilde hij dat kooplieden uit Nederland zich in Zweden zouden vestigen. Over de privileges voor de Nederlandse kooplieden werd voor beide steden uitgebreid onderhandeld om tegemoet te komen aan Nederlandse belangen.

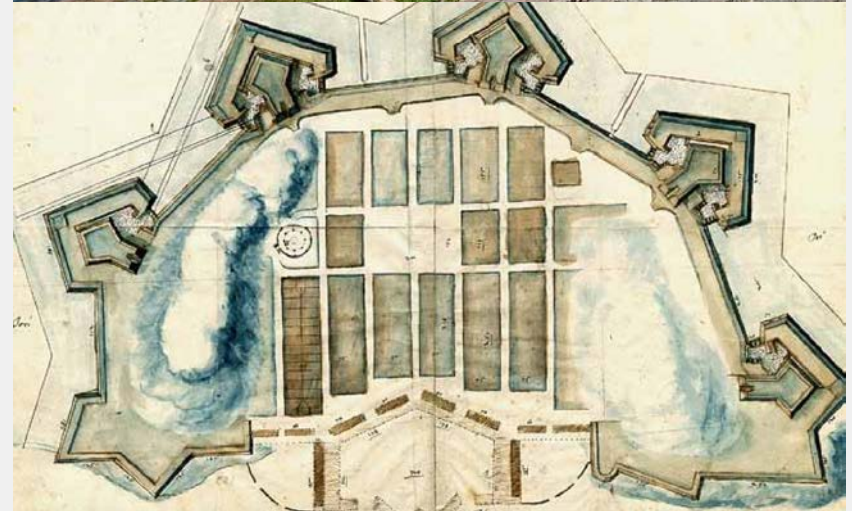
TWEE GOTENBURGS

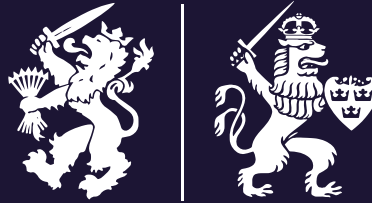
De eerste stad genaamd Gotenburg werd gesticht aan de monding van de rivier de Göta. Op de foto van de brug zie je een beboste heuvel ten noorden van de rivier - de locatie van de oude stad. Het lag dicht bij de zee, maar was ook kwetsbaarder voor aanvallen vanaf zee. ►

Versterkingen waren gepland, maar waren nog in aanbouw toen de stad in 1611 door de Denen werd verbrand. De oude tekening toont ook een beschermde haven naar het zuiden. Deze werd nooit gebouwd; in plaats daarvan verbond een houten steiger de rivier met de stad. ►

300 jaar nadat koning Karel IX het eerste Gotenburg had gesticht, droegen lokale bewoners bij aan een bronzen standbeeld, dat onthuld werd in aanwezigheid van koning Oscar II van Zweden. ►

TERUG NAAR DE KAART

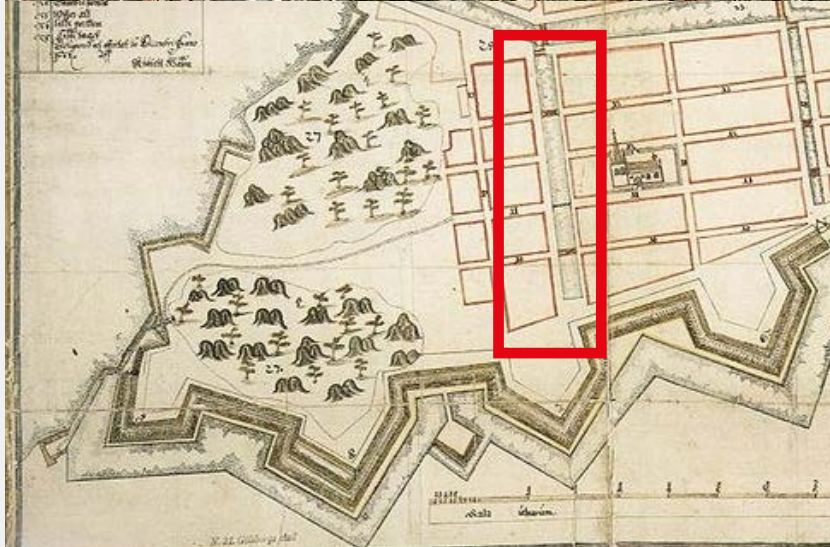

KONINGSSTRAAT

In het oude Gotenburg was Kungsgatan de breedste straat, vernoemd naar de koning. Dezelfde straatnaam komt voor in veel Zweedse steden, maar Kungsgatan in Gotenburg is de oudste. Het was waarschijnlijk gevormd naar model van de Nederlandse "Koningsstraat", die in het laatste deel van de 16e eeuw werd aangelegd toen de belangrijke handelsstad Amsterdam een grote uitbreiding onderging. Er werden toen ook veel nieuwe grachten toegevoegd.

In Zweden werd koning Gustaaf II Adolf geïnspireerd door de bloeiende Nederlandse handel. Gotenburg werd gesticht met de hulp van kooplieden en experts uit Nederland, die een sterke invloed hadden op de nieuwe stad. Als je naar rechts kijkt, is de kruisende straat Västra Hamngatan (Westelijk Havenstraat). Oorspronkelijk was het een gracht, gebruikt voor het transport van goederen. Toen Gotenburg werd gebouwd, diende de gracht ook als afwatering voor het natte terrein.

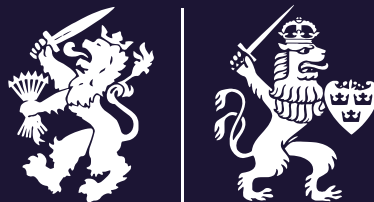
Gedurende de 17e eeuw richtten de Nederlanders een wereldwijd netwerk van handelsposten op, zoals het huidige New York in Noord-Amerika, Jakarta in Indonesië en Kaapstad in Zuid-Afrika. In het Zweedse Gotenburg waren kooplieden uit Nederland vertegenwoordigd in de gemeenteraad en was het Nederlands een officiële taal gedurende een halve eeuw.

KONINGSSTRAAT

- ◀ De handelsstad Amsterdam (foto links) onderging een grote uitbreiding in het laatste deel van de 16e eeuw, waarbij veel nieuwe grachten en straten werden aangelegd.
- ◀ Goederen werden het gemakkelijkst over water vervoerd, wat het grote aantal grachten verklaart. In het centrum van Göteborg zijn Stora Hamnkanalen (Grote Havenkanaal) en Fattighusån tot op de dag van vandaag bewaard gebleven. Op de oude kaart uit 1644 is te zien dat Västra Hamngatan (Westelijk Havenstraat) oorspronkelijk een gracht was.
- ◀ De foto links toont dezelfde waterweg. Deze werd in 1903 gedemp. Toen de haven uitbreidde en spoorwegen werden aangelegd, werden de grachten minder belangrijk. Vanwege toenemend straatverkeer en de slechte geur werden de kleinere grachten gedempt en geplaveid.

TERUG NAAR DE KAART

SMALLE PERCELEN EN HUIZEN

Dit huis werd gebouwd in 1805, met het type gele baksteen waar Gotenburg bekend om is geworden. Een kenmerkend gebouw uit dezelfde periode is de grote kathedraal aan de overkant van de straat. Echter, in vroegere tijden was zowel de vraag als het aanbod van bakstenen laag. Hout was het favoriete bouw materiaal.

Kort nadat de stad werd gesticht in 1621, begon de Nederlander Pieter Naaldwyck lokaal bakstenen te produceren. De kwaliteit was slecht en klanten gaven de voorkeur aan bakstenen uit Nederland, vaak geïmporteerd als ballast op schepen.

Net als veel huizen in de handelsstad Amsterdam, heeft dit gebouw een zeer smalle gevel. Woningen werden vaak gecombineerd met pakhuizen of bedrijven, waardoor het belangrijk was om voor zoveel mogelijk huizen toegang te bieden tot straten en grachten. In Gotenburg vielen de kosten voor het bouwen en onderhouden van de straten ook onder de verantwoordelijkheid van de aangrenzende eigenaren van het onroerend goed. Een smal perceel minimaliseerde de verantwoordelijkheid voor het gebied voor het huis.

Na verloop van tijd zijn percelen samengevoegd om plaats te maken voor grotere gebouwen. De huizen aan Kyrkogatan 26 en 30 hebben hun oorspronkelijke grootte uit de jaren 1600 behouden, wat de grootte van de percelen illustreert toen de stad voor het eerst werd gesticht.

SMALLE PERCELEN EN HUIZEN

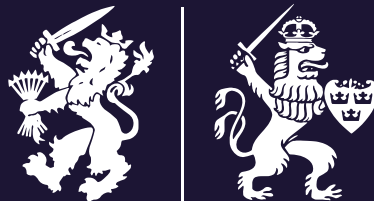

- ◀ De foto toont huizen in het hedendaagse Amsterdam. Historisch gezien was de lokale onroerendgoedbelasting gebaseerd op hoeveel ruimte de voorkant van het huis in beslag nam. Een smaller huis betekende een lagere belasting.

Amsterdam breidde in de 16e eeuw sterk uit, met een grote vraag naar percelen. Stadsplanners wilden het meeste halen uit straten en grachten. Meer kooplieden met toegang tot grachten betekende een sterkere economie.

- ◀ In eerste instantie had Gotenburg het tegenovergestelde probleem. Het ontwerp aan de linkerkant laat zien hoe percelen werden gepland, wat doet denken aan Amsterdam. Maar tijdens de eerste decennia was de uitdaging om kooplieden aan te trekken om zich in de nieuwe stad te vestigen.

TERUG NAAR DE KAART

HOUT EN VUUR

Kyrkogatan 26 en 30 zijn gebouwd op percelen die hun grootte uit de 17e eeuw hebben behouden. De oorspronkelijke structuren waren waarschijnlijk kleine eengezinswoningen met één verdieping aan de straatkant, met bijgebouwen aan de achterkant.

De vorm van de percelen was een gevolg van de sterke Nederlandse invloed. Planners en kolonisten uit Nederland wilden een vertrouwde uitstraling. Echter, het Nederlandse ontwerp bleek hier onhandig en zelfs gevaarlijk.

In Zweden bestonden de meeste huizen uit hout - niet uit steen of baksteen. Zelfs de Nederlanders die zich vestigden bouwden houten huizen, een overvloedig en goedkoop materiaal. Helaas was het risico op brand evident.

Wachters patrouilleerden 's nachts door de straten en elke huiseigenaar kreeg de opdracht om een vat water in huis te hebben. Toch brandde Gotenburg vele malen. De grachten voorkwamen dat branden zich verspreidden en dienden ook als waterbronnen om de vlammen te doven. In de winter werden gaten in het ijs opengehouden voor snelle toegang.

Na een brand in dit gebied in 1757 werd het smalle straatje Lilla Kyrkogatan toegevoegd om veiligheidsredenen, om de gebouwen te scheiden.

HOUT EN VUUR

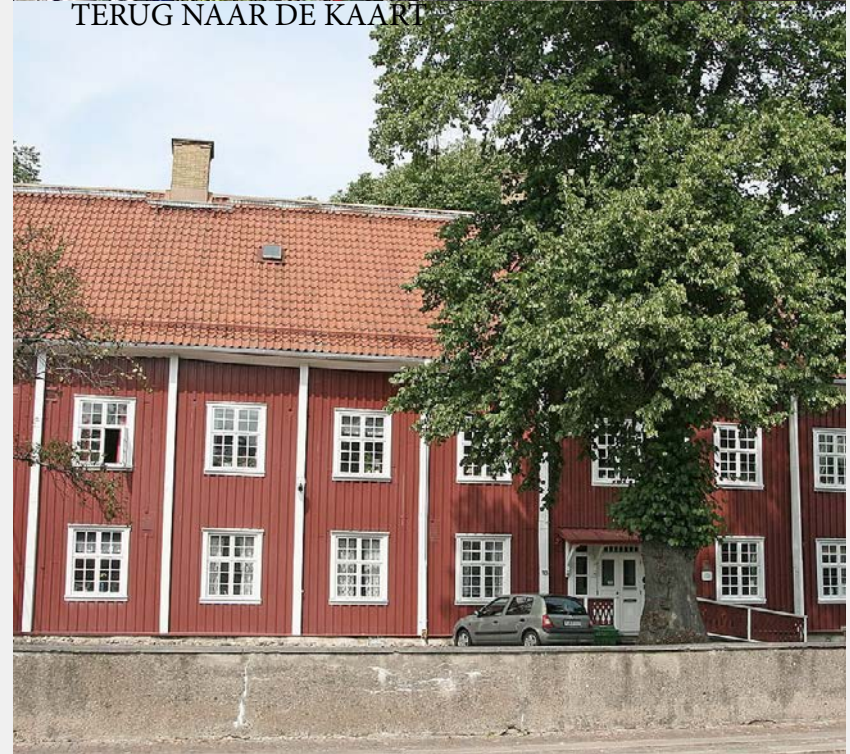
De bovenste foto toont typische stenen huizen in Amsterdam, dicht op elkaar gebouwd. ►

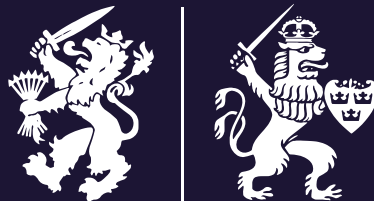
TERUG NAAR DE KAART

In Gotenburg hebben niet veel oude gebouwen het overleefd. Houten huizen waren goedkoper en meer licht van gewicht. Maar als branden woedden, konden honderden huizen tegelijkertijd worden verwoest. ►

Een van Gotenburgs oudste huizen is te vinden net buiten het centrum (foto rechts). Het is gebouwd in 1767 en geeft een idee hoe de huizen er toen uitzagen.

TERUG NAAR DE KAART

HOLLANDSE STRAAT

Je staat op Drottninggatan, die haar huidige naam kreeg in 1666. Echter, zelfs lang na de officiële naamswijziging stond de straat nog steeds bekend als "Hollandse straat".

Toen Gotenburg in het begin van de 17e eeuw voor het eerst werd gebouwd, was het aantrekken van Nederlandse kooplieden een prioriteit. Om deze reden mochten kolonisten uit Nederland de beste percelen in de nieuwe stad kiezen om huizen en pakhuizen te bouwen. De meest waardevolle locaties werden natuurlijk gevonden dicht bij de haven.

Zweedse kooplieden klaagden erover dat buitenlanders hun percelen gratis kregen, terwijl Zweden moesten betalen. De verschillende gunsten die aan de Nederlanders werden verleend, leidden soms tot lokale vijandigheid en afgunst. Omdat de Nederlandse kooplieden goed verbonden waren met de Europese markten, waren ze zich bewust van hun belang voor de nieuwe stad.

De sterke Nederlandse invloed in Gotenburg verminderde na enkele decennia, maar het oude deel van de stad staat nog steeds vol met herinneringen. Om de kooplieden uit Nederland te herdenken die hebben geholpen bij het stichten van Gotenburg, heet dit specifieke blok huizen Kvarteret Holländaren - "Hollandse Wijk" - in het Nederlands.

HOLLANDSE STRAAT

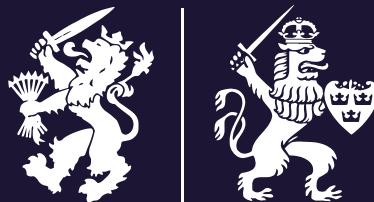

- ◀ "Hollandse straat" lag vlak bij de oude haven. Het schilderij links toont laat 18e-eeuws Gotenburg, vóór een reeks branden de stad transformeerde. De huizen aan de zuidkant van het hoofdkanaal waren van hout.

Na een bijzonder verwoestende brand in 1802 werden de nieuwe gebouwen van baksteen en steen gebouwd.

- ◀ Holländaregården werd in 1805 gebouwd voor een koopman en zijn familie. Het huis heeft veel van zijn oorspronkelijke kenmerken behouden. Er is een gewelfde kelder en een oude ijzeren deur leidt naar de zolder.

TERUG NAAR DE KAART

GOUVENEURS HUIS

Sinds 1700 verblijven de provinciale gouverneurs in dit gebouw, dat in 1682 door de Zweedse staat werd verworven. Het werd gebouwd in 1648-1650 door veldmaarschalk Lennart Torstenson en zijn vrouw Beata de la Gardie. Hun wapenschilden zijn te zien boven de ingang. Het prachtige portaal, vandaag de dag gedeeltelijk gerestaureerd, werd gemaakt in Stockholm.

Als een van de oudste huizen in de stad herinnert het aan de multiculturele omgeving die kenmerkend was voor het 17e-eeuwse Gotenburg. Het twee verdiepingen tellende paleis met zijn gewelfde kelder werd gebouwd op de modderige rivieroever door de Duitse bouwer Casper Wolter. Houten palen werden in de vochtige grond gedreven om de fundering te stabiliseren, net zoals in Nederland. De locatie was prominent, met uitzicht op de historische haven van Gotenburg.

Oorspronkelijk gebouwd in de Nederlandse renaissancestijl, torende het paleis met zijn Vlaamse gevels boven de omgeving uit. Er was een grote tuin en een pakhuis keek uit op de waterkant. In de loop der tijd zijn er veel veranderingen aangebracht, maar de oude ontvangsthall behoudt nog steeds zijn oorspronkelijke uitstraling. Een plafondschildering uit de 17e eeuw werd herontdekt in de jaren 1960, gemodelleerd naar etsen gemaakt door de Duits-Nederlandse schilder Hendrick Goltzius.

GOUVENEURS HUIS

Boven: Een model van het Gouverneurshuis zoals het eruitzag in de 17e eeuw. Let op de grote tuin en het betegelde dak met Vlaamse gevels.

Boven rechts: de oude ontvangsthal.

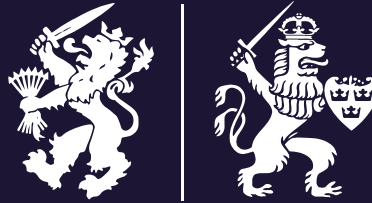
Onder rechts: een beschilderd plafond werd herontdekt in de jaren 1960.

HOE TE BEZOEKEN

Om het huis te bezoeken (alleen groepen), [zie link: https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland](https://www.lansstyrelsen.se/vastra-gotaland)

TERUG NAAR DE KAART

NIEUW-ZWEDEN (GEEN FYSIEK BORD)

Het bronzen monument aan de rand van Stenpiren herdenkt de kortstondige nederzetting van Nieuw-Zweden in Noord-Amerika. Zweden had koloniale ambities in de 17e eeuw en de Nederlander Willem Usselinx bood zijn diensten aan. Hij was een van de oprichters van de Nederlandse West-Indische Compagnie, maar trok zich er later uit terug.

Zijn landgenoot Peter Minuit werd aangesteld als leider van de eerste Zweedse expeditie naar de Nieuwe Wereld. Zeelieden en officieren werden geworven in Nederland. Twee schepen vertrokken in 1637 uit Gotenburg en voeren in het voorjaar van 1638 de Delaware rivier op. Peter Minuit onderhandelde met lokale stammen om een nederzetting te stichten. Eerder had hij het eiland Manhattan gekocht toen hij gouverneur was van de Nederlandse kolonie Nieuw-Nederland.

De naburige Nederlandse kolonisten protesteerden tegen de komst van de Zweedse expeditie. Zweden en Finnen vestigden zich in het gebied, maar de kolonie Nieuw-Zweden was niet succesvol. In de daaropvolgende jaren arriveerden er zeer weinig schepen en werden de omstandigheden onhoudbaar.

In 1655 werd Nieuw-Zweden met geweld samengevoegd met de kolonie Nieuw-Nederland. Nog geen decennium later werd de Nederlandse kolonie op haar beurt door Engelse troepen veroverd. De Verenigde Staten van Amerika verkregen onafhankelijkheid in 1776.

NIEUW-ZWEDEN

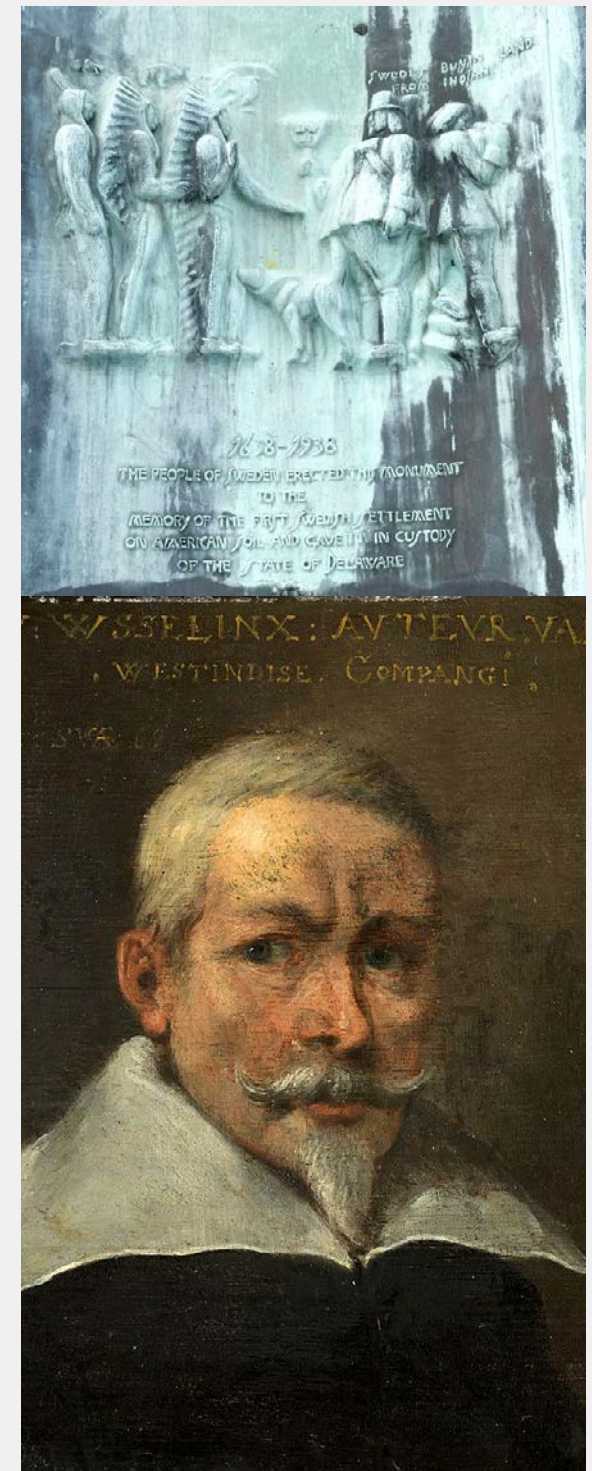
Boven links: Het bronzen monument bij Stenpiren herdenkt de nederzetting Nieuw-Zweden. Het origineel van graniet bevindt zich in Fort Christina Park, Delaware, VS.

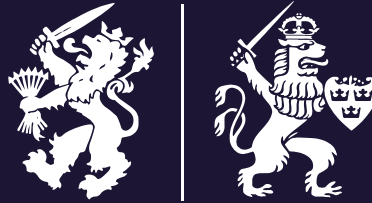
Boven rechts: Een paneel op het monument toont "Zweden die land kopen van Indianen".

Onder links: Een kaart die de Nederlandse kolonie in het noorden en de Zweedse claim in het zuiden laat zien. Nieuw Amsterdam is het hedendaagse New York.

Onder rechts: Willem Usselinx (1567-1648) was een van de oprichters van de Nederlandse West-Indische Compagnie. Hij verhuisde later naar Zweden en bood zijn diensten aan to Sweden and offered his services.

TERUG NAAR DE KAART

DE DUITSE KERK

Toen Gotenburg werd gesticht, was het belangrijk om buitenlandse kooplieden en experts aan te trekken. Veel van de Nederlandse en Duitse kolonisten waren van calvinistische of arminiaanse geloofsovertuiging, die mogelijk vervolging ondervonden in hun thuislanden.

In 1623 stond koning Gustaaf II Adolf toe dat er een buitenlandse gemeenschap in Gotenburg werd opgericht. Officieel was Zweden strikt Luthers, maar de autoriteiten kregen instructies om andere versies van protestantse erediensten te tolereren. De lokale Zweedse machthebber was 4het hier niet mee eens, maar had geen andere keuze dan de koning te gehoorzamen.

De eerste penningmeester van Gotenburg in 1621 was de Nederlander Gilius van Eijck. In 1624 kocht hij de oude houten kerk in Nya Lödöse en liet deze ontmantelen. De nieuwe gemeente ontving het als een privédonatie. Er was al een Duitssprekende predikant geworven, een taal die ook door de Nederlandse kolonisten werd begrepen.

Een permanente kerk werd ingewijd in 1648. Het werd vernoemd naar de Zweedse koningin Christina, wiens regering belangrijke economische bijdragen had geleverd. Er woedden branden in 1669 en 1746, maar de kerk werd herbouwd. Na meer dan 400 jaar is de gemeente nog steeds actief. Het is volledig geïntegreerd met de Zweedse Kerk.

THE GERMAN CHURCH

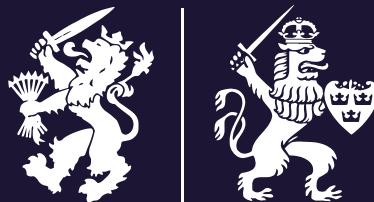
- ◀ In 1746 brandde de Nederlandse en Duitse Kerk voor de tweede keer af. Je kunt de vorige structuur zien op de tekening links. Het uitstekende mausoleum uit 1682 staat nog steeds, het werd gespaard bij de brand toen de klokkentoren instortte.

Aalmoezen voor de armen en bijdragen aan de gemeente werden in een kist geplaatst. De kist uit de 17e eeuw staat tentoongesteld in de kerk. Drie hangsloten beschermden de inhoud en de sleutels werden bewaard door de predikant, de kerkmeester en een van de ouderlingen van de kerk.

HOE TE BEZOEKEN

De kerk is regelmatig open voor bezoek, gratis toegang. Als de deur open is, kun je naar binnen. Toon alsjeblieft respect tijdens diensten.

TERUG NAAR DE KAART

HARINGSTRAAT

Tot 1895 ontleende Postgatan zijn naam aan de haring, een periodiek overvloedige vis van groot belang voor de Noordzee regio. Steden zoals Kopenhagen en Amsterdam bloeiden eeuwenlang op de haringhandel. Ook de Zweden wilden profiteren van deze lucratieve vis, maar hadden weinig ervaring met open zeevisserij.

Om betere methoden te ontwikkelen om haring te vangen en te bewaren, kregen vissers uit Nederland in de jaren 1660 privileges aangeboden om zich in Gotenburg te vestigen. Helaas waren de Zweedse pogingen om de Nederlandse haringindustrie na te bootsen niet onmiddellijk succesvol. Een eeuw later echter, bloeide de haringhandel op.

Aan de overkant van de straat bevindt zich een historische enclave, rondom het oudste gebouw in de stad. Gebouwd in 1642, heeft het de uitstraling van een Nederlands pakhuis. De rode bakstenen voor het onderste deel werden geïmporteerd uit Nederland.

Oorspronkelijk was dit de locatie van de eerste begraafplaats in Gotenburg. Het nieuwe gebouw betekende dat graven moesten worden verplaatst, inclusief de resten van de Nederlander Jacob van Dijk (1567-1631). Toen Gotenburg werd gesticht, werd hij door de Zweedse Kroon benoemd tot Koninklijk Commissaris om de nieuwe stad te organiseren.

HARINGSTRAAT

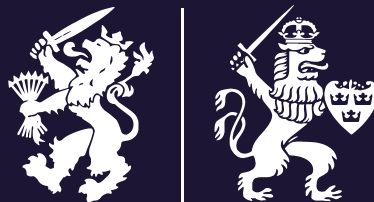
- ◀ Jacob van Dijk werd geboren in 1567 in de stad Haarlem. Hij speelde een belangrijke rol bij het verbinden van Zweden met geldschietters in Nederland nadat Denemarken enorme oorlogsherstelbetalingen had geëist in 1613.

In 1621 werd hij gevraagd om de nieuwe stad Gotenburg te organiseren en Nederlandse kooplieden aan te trekken. Helaas werd hij uitgeschakeld door slimme kooplieden en stierf in 1631 als een arme en verbitterde man.

Haring werd in de 18e eeuw een van de grootste exportproducten van Zweden. Decennialang waren enorme scholen haring te vinden langs de Zweedse westkust. De vis kon worden gevangen vanuit kleine boten vrij dicht bij de kust en fabrieken werden gebouwd op afgelegen eilanden. In 1808 was echter de grote haringperiode voorbij. ▶

TERUG NAAR DE KAART

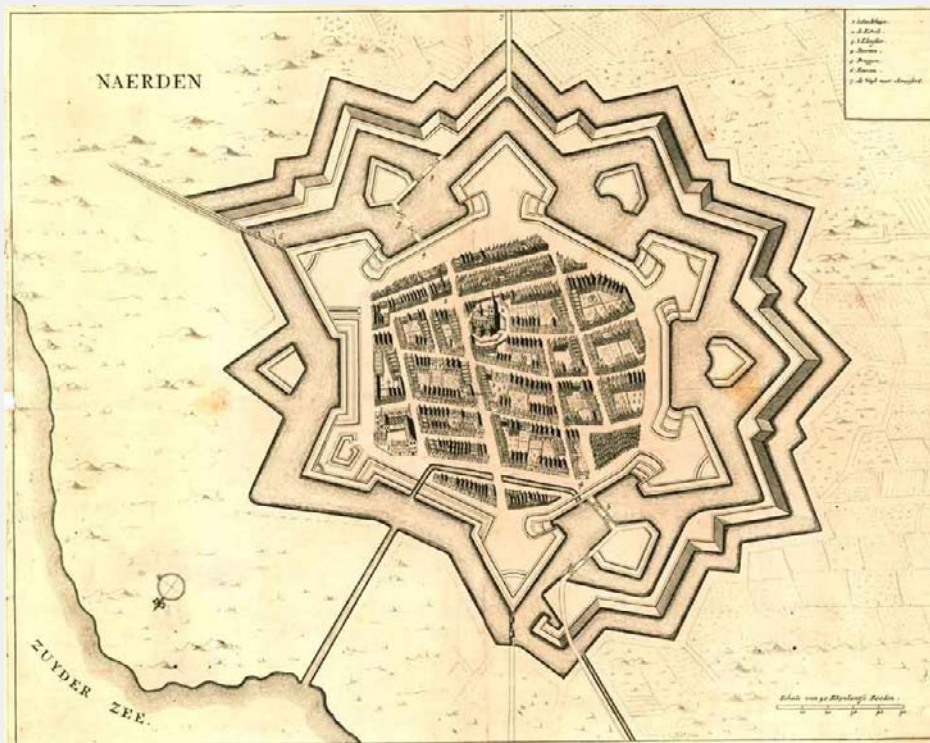
EEN MOOIE NEDERLANDSE STAD

Over Koning Gustaaf II Adolf wordt gezegd de locatie van Gotenburg te hebben gekozen terwijl hij op een heuveltop stond in 1619. Om deze mythische reden wijst het standbeeld van de koning op het open plein naar beneden. In de buurt van het koninklijke standbeeld is een kolossale kaart in het stenen plaveisel, die Gotenburg in 1644 afbeeldt. De versterkte stad was omgeven door een gracht met uitstekende bastions, een ontwerp dat nog steeds te onderscheiden is.

Het regelmatige stratenpatroon met grachten was geïnspireerd op de Nederlandse stedenbouw. Toen Gotenburg werd gebouwd, werden experts uit Nederland ingehuurd. De Nederlanders waren gewend om land terug te winnen van de zee, vaardigheden die hier nodig waren op de moerasachtige zuidelijke oever van de Göta rivier.

Toen de grote Zweedse botanicus Carl Linnaeus Gotenburg bezocht in 1746, merkte hij de Nederlandse invloed op. Linnaeus liet een beschrijving achter van een hele mooie stad met grachten, omzoomd door bomen en doorkruist door gewelfde bruggen.

Verschillende van de oorspronkelijke straatnamen in Gotenburg werden geleend uit Nederland. Torggatan droeg de naam van Sint Nicolaas, beschermheilige van Amsterdam en beschermer van kooplui en zeelieden.

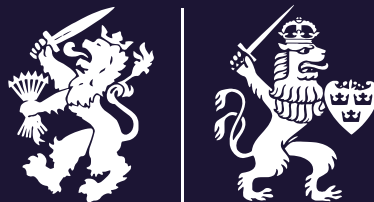
EEN MOOIE NEDERLANDSE STAD

Stervormige steden, vergelijkbaar met het 17e-eeuwse Gotenburg, zijn te vinden in Nederland. Een kaart uit 1649 toont Naarden, een stad ongeveer 15 km ten oosten van Amsterdam. Foto rechtsboven toont de huidige stad.

Een andere Nederlandse vestingstad is Heusden aan de rivier de Maas (links). De versterkingen werden voltooid in 1613.

TERUG NAAR DE KAART

DE HAVEN VAN GOTENBURG

Een goede haven was een belangrijke prioriteit toen koning Gustaaf II Adolf Gotenburg stichtte, de nieuwe toegangspoort van Zweden naar het westen. Hij keek naar Nederland voor inspiratie, waar drassige moerassen waren omgetoverd tot grachten, die de handel vergemakkelijkten. Met behulp van bekwame Nederlandse professionals begonnen de werkzaamheden aan het havenkanaal in de zomer van 1620. Vanaf waar je nu staat, kun je het resultaat zien.

Het kanaal werd gegraven door honderden soldaten uit West-Zweden met houten schoppen. Een pomp, aangedreven door paarden, pompte het binnenkomende water weg terwijl de modder werd verwijderd. De kades waren bekleed met hout. In 1622 werd de haven eindelijk geopend voor de scheepvaart. Twee nieuwe straten werden vernoemd ter ere van de belangrijkste Nederlandse "uitvoerders", Jan Arendts en Jost van Werdt. De namen werden later gewijzigd in Magasinsgatan en Korsgatan.

Al snel bleek het ondiepe kanaal te klein en de nabijgelegen rivier werd steeds meer gebruikt voor havenactiviteiten, met name door grotere schepen. Tussen de rivier en de stad werd vracht vervoerd op binnenschepen of kleinere boten. De haven van Gotenburg is meer dan 400 jaar gestaag uitgebreid en bevindt zich vandaag de dag in de buitenhavens, ten westen van de stad. Het is de grootste haven in Scandinavië.

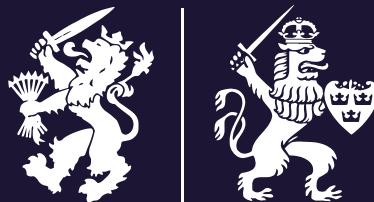
DE HAVEN VAN GÖTEBORG

- ◀ Al meer dan 400 jaar groeit de haven van Göteborg gestaag. Het was de belangrijkste functie toen de stad werd gesticht en de haven is nog steeds essentieel voor de economie van Gotenburg.

- ◀ Een derde van de buitenlandse handel van Zweden gaat door de haven van Gotenburg. Het is een vitaal onderdeel van de infrastructuur van het land – en overtreft de wildste dromen van koning Gustaaf II Adolf, vier eeuwen geleden.

TERUG NAAR DE KAART

ST. JANSSTRAAT

Södra Hamngatan werd oorspronkelijk aangelegd als St. Jansstraat in 1621. Het was waarschijnlijk gemodelleerd naar de Sint Jansstraat in Amsterdam, maar in Gotenburg bleef de naam nooit hangen. Tijdens de protestantse reformatie in de 16e eeuw was Johannes de Doper een belangrijke figuur. Zijn openluchtpreken, zoals beschreven in de Bijbel, inspireerden volgelingen.

Als onderdeel van het Spaanse rijk werden protestanten in Nederland steeds meer vervolgd door hun katholieke overheersers. Na een eeuw van conflict werd in 1648 uiteindelijk de protestantse Nederlandse republiek erkend.

Toen Gotenburg nog in ontwikkeling was, wilden de Nederlandse onderhandelaars er zeker van zijn dat kooplieden en kolonisten uit Nederland geen religieuze gevolgen zouden ondervinden. In Zweden was de kerk strikt Evangelisch-Luthers, maar buitenlandse protestanten mochten hun religieuze praktijken behouden in de nieuwe stad.

Dit gebouw uit 1806 behoort tot de Zweedse Orde van Vrijmetselaars, een christelijke broederschap waar Johannes de Doper ook van groot symbolisch belang is. In de christelijke traditie wordt Johannes de Doper geassocieerd met midzomer. Jarenlang hielden de vrijmetselaars van Gotenburg speciale vieringen ter gelegenheid hiervan.

"De Prediking van Johannes de Doper" werd geschilderd in 1566 door de Nederlandse kunstenaar Pieter Bruegel de Oude. In die tijd werden veel illegale bijeenkomsten gehouden in Nederland. Calvinisten, Lutheranen en Wederdopers verzamelden zich in de open lucht, aan de rand van de steden die onder Spaans-katholiek bewind stonden, om naar protestantse preken te luisteren.

Tijdens de Reformatie werd het gezag van de Katholieke Kerk uitgedaagd. Johannes de Doper werd een grote bron van inspiratie. Hij sprak rechtstreeks tot het volk met een boodschap die voor iedereen bedoeld was. In het schilderij, vol details, zijn mensen van alle leeftijden en uit alle lagen van de samenleving te zien.

ST. JANSSTRAAT

◀ HOE TE BEZOEKEN

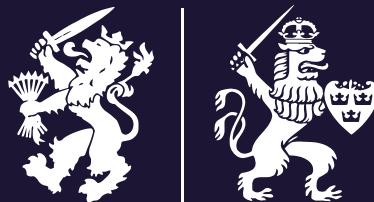
De Zweedse Orde van Vrijmetselaars werd opgericht in Gotenburg in de jaren 1750. Een halve eeuw later werd het huidige gebouw gebouwd, een prachtig voorbeeld van neoclassicistische architectuur.

Groepen zijn welkom om een rondleiding door het pand te boeken. Neem contact op via: kastellan.gpl@frimurarorden.se

FEESTELIJKE GELEGENHEDEN

Het Vrijmetselaarshuis kan ook worden gehuurd voor feestelijke gelegenheden. Voor foto's en meer informatie, [klik hier](#).

TERUG NAAR DE KAART

MET DANK AAN

Dit project werd mogelijk gemaakt door:

**Domkyrkopastoratet, Tyska församlingen
Göteborgs Frimuraresamhälle
Göteborgs Hamn — The Port of Gothenburg
Innerstaden Göteborg
Länsstyrelsen i Västra Götaland
Saxborn Fastigheter
Stena Fastigheter
Stadsfastighetsförvaltningen
Vasakronan**

Geogr. Tab. d. Königl. Reichs
 1794
 Stettin Stadt
 Eine vollständige Beschreibung aller abgetheilten
 städt. Räume nach Art und Weise

1. Die Stadt Stettin
2. Die Stadt Stettin
3. Die Stadt Stettin
4. Die Stadt Stettin
5. Die Stadt Stettin
6. Die Stadt Stettin
7. Die Stadt Stettin
8. Die Stadt Stettin
9. Die Stadt Stettin
10. Die Stadt Stettin
11. Die Stadt Stettin
12. Die Stadt Stettin
13. Die Stadt Stettin
14. Die Stadt Stettin
15. Die Stadt Stettin
16. Die Stadt Stettin
17. Die Stadt Stettin
18. Die Stadt Stettin
19. Die Stadt Stettin
20. Die Stadt Stettin
21. Die Stadt Stettin
22. Die Stadt Stettin
23. Die Stadt Stettin
24. Die Stadt Stettin
25. Die Stadt Stettin
26. Die Stadt Stettin
27. Die Stadt Stettin
28. Die Stadt Stettin
29. Die Stadt Stettin
30. Die Stadt Stettin
31. Die Stadt Stettin
32. Die Stadt Stettin
33. Die Stadt Stettin
34. Die Stadt Stettin
35. Die Stadt Stettin
36. Die Stadt Stettin
37. Die Stadt Stettin
38. Die Stadt Stettin
39. Die Stadt Stettin
40. Die Stadt Stettin
41. Die Stadt Stettin
42. Die Stadt Stettin
43. Die Stadt Stettin
44. Die Stadt Stettin
45. Die Stadt Stettin
46. Die Stadt Stettin
47. Die Stadt Stettin
48. Die Stadt Stettin
49. Die Stadt Stettin
50. Die Stadt Stettin
51. Die Stadt Stettin
52. Die Stadt Stettin
53. Die Stadt Stettin
54. Die Stadt Stettin
55. Die Stadt Stettin
56. Die Stadt Stettin
57. Die Stadt Stettin
58. Die Stadt Stettin
59. Die Stadt Stettin
60. Die Stadt Stettin
61. Die Stadt Stettin
62. Die Stadt Stettin
63. Die Stadt Stettin
64. Die Stadt Stettin
65. Die Stadt Stettin
66. Die Stadt Stettin
67. Die Stadt Stettin
68. Die Stadt Stettin
69. Die Stadt Stettin
70. Die Stadt Stettin
71. Die Stadt Stettin
72. Die Stadt Stettin
73. Die Stadt Stettin
74. Die Stadt Stettin
75. Die Stadt Stettin
76. Die Stadt Stettin
77. Die Stadt Stettin
78. Die Stadt Stettin
79. Die Stadt Stettin
80. Die Stadt Stettin
81. Die Stadt Stettin
82. Die Stadt Stettin
83. Die Stadt Stettin
84. Die Stadt Stettin
85. Die Stadt Stettin
86. Die Stadt Stettin
87. Die Stadt Stettin
88. Die Stadt Stettin
89. Die Stadt Stettin
90. Die Stadt Stettin
91. Die Stadt Stettin
92. Die Stadt Stettin
93. Die Stadt Stettin
94. Die Stadt Stettin
95. Die Stadt Stettin
96. Die Stadt Stettin
97. Die Stadt Stettin
98. Die Stadt Stettin
99. Die Stadt Stettin
100. Die Stadt Stettin

